

Månadsmöte med Svenska kvinnliga pionjärer 18 mars 2022

Besökarna strömmade till.

Numera kan man ju betala med kort eller Swish.

Vår kassör Birgitta och vår medlemssekreterare Ulla såg till att det blev rätt när Birgitta betalade.

Salen fylldes av förväntansfulla medlemmar som serverades kaffe och goda smörgåsar med Brieost och Salami.

Ordförande Lars-Åke hälsade välkomna medan de sista kom på plats.

Han talade sig varm för att möjligheten att få bostadstillägg. Allt för få utnyttjar denna rättighet.

Resansvariga Ann berättade sen om läget på resefronten. Bara enstaka platser finns kvar på Salaresan.

Dagens talare var journalisten och författaren **Eva-Karin Gyllenberg**.

Hon är välkänd för många för sina trevliga artiklar och frågespalter om Stockholm i Dagens Nyheter.

Hon gav förra året ut boken **"Svenska kvinnliga pionjärer - från Agnes till Wilhelmina."**

Boken innehåller 40 olika porträtt av mer eller mindre kända kvinnor.

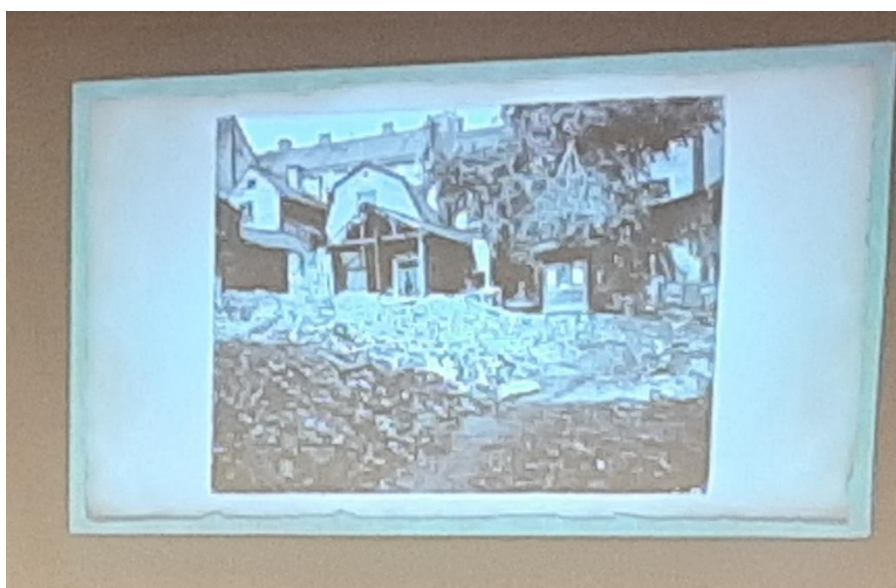
Några av dem skulle vi få höra om, men för övriga fick man köpa boken som fanns till försäljning. Smart PR-trick!

Agnes Lagerstedt var först ut i Eva-Karins exposé.

Hon arbetade som folkskollärarinna i Sthlm och fick inblick i förhållanden, som för henne var främmande. Många av hennes elever kom från mycket fattiga hem o var undernärda o vanvårdade.

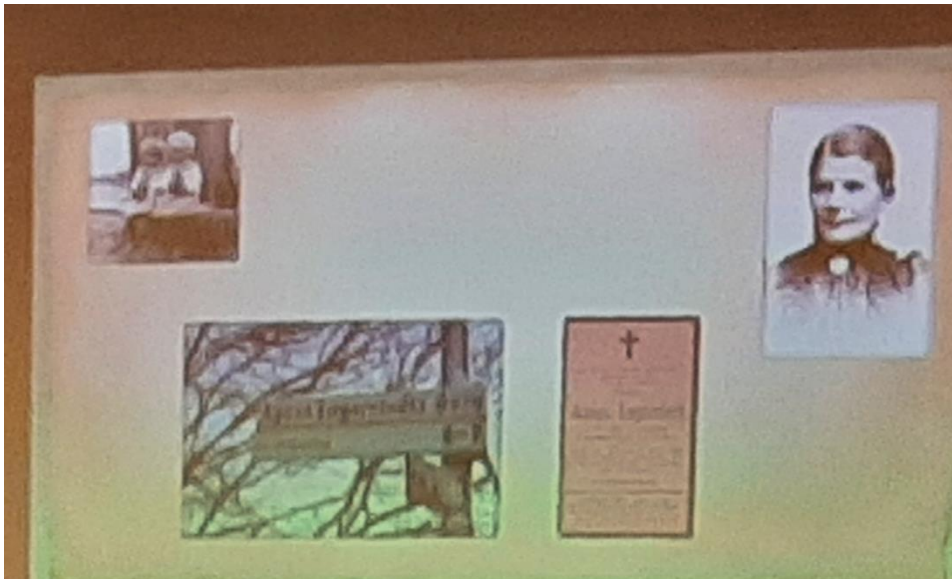
För att hjälpa barnen startade hon en skollovskoloni, vilken var Sveriges första.

Hon blev vicevärd för några svårt nedslitna o illa beryktade kåkar vid Nybergs gränd (nuv Nybergsgatan) på Östermalm.

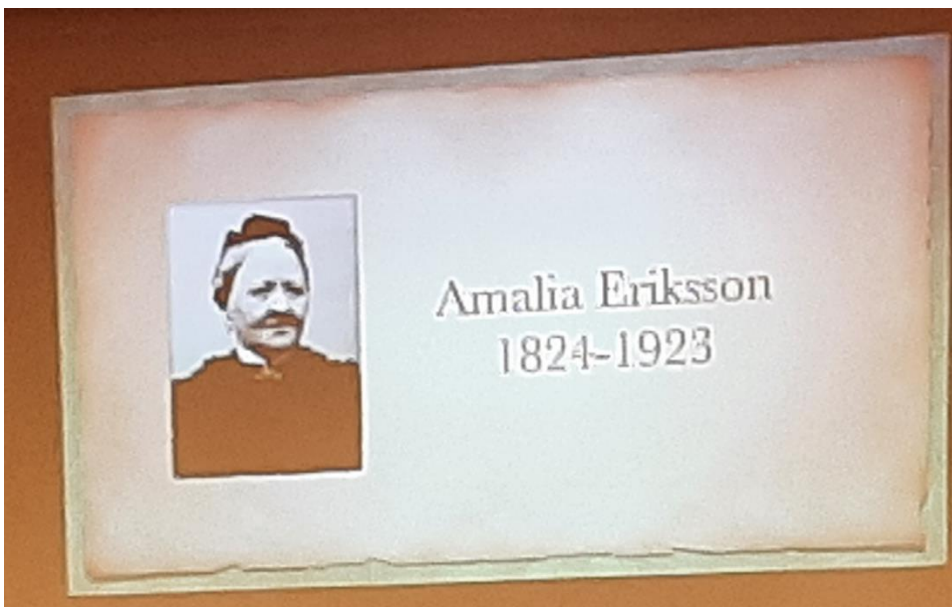
För att lättare få insyn i hur hyresgästerna hade det och vinna deras förtroende bosatte hon sig i ett av husen.

Hon genomdrev sänkta hyror men krävde också att de punktligt betalades o såg till att lägenheter o trappuppgångar hölls snygga enligt fastställda ordningsföreskrifter.

Agnes har fått en gata uppkallad efter sig i Fruängen för sina epokgörande insatser.

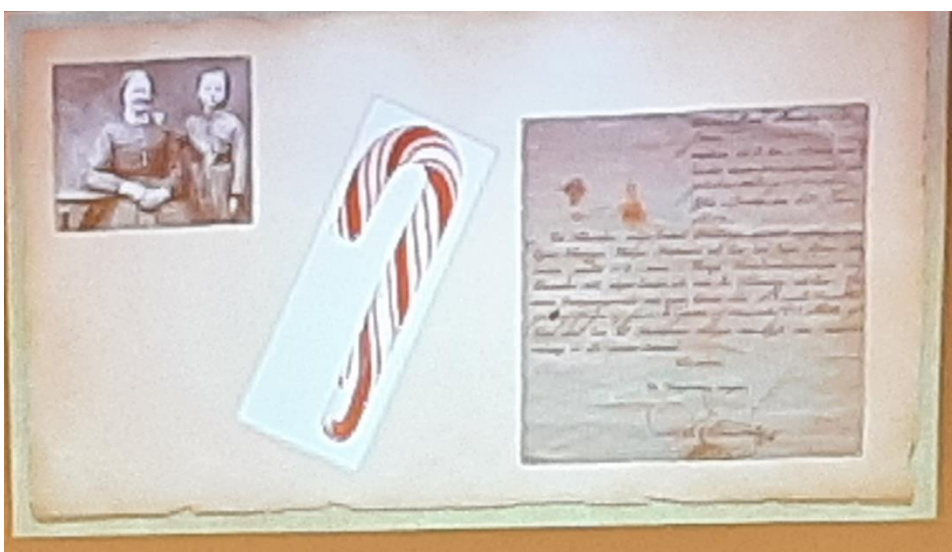
Av dödsannonsen framgår att hon var sörjd inte endast av släkt och vänner utan också av "alla dem, för vilka hon under sitt välsignelserika liv arbetat".

Nästa starka kvinna var **Amalia Eriksson**.

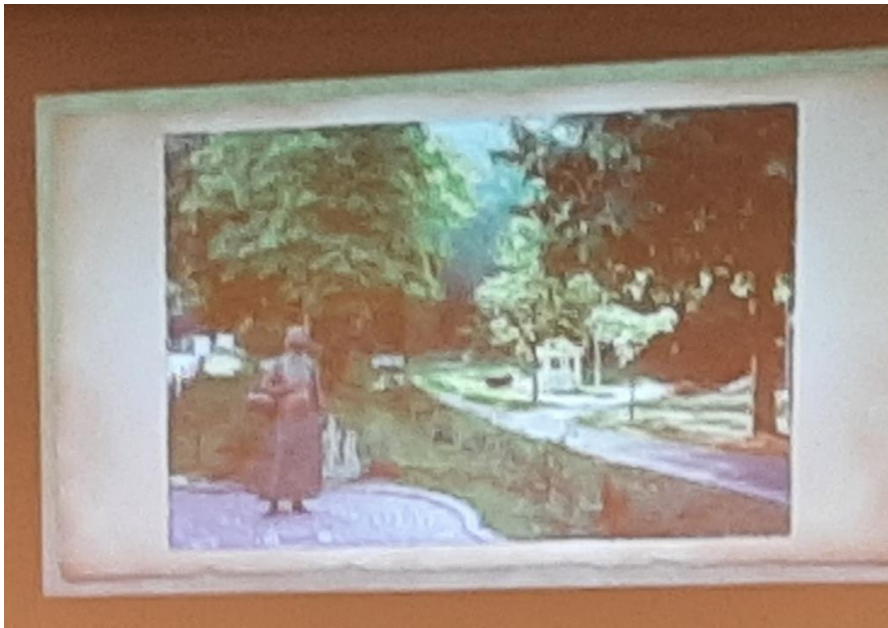
Hon blev tidigt änka med ett litet barn att försörja och för att hon skulle kunna få en inkomst att överleva på begärde hon tillstånd att starta ett bageri.

Det var ovanligt för kvinnor vid den tiden (1850-talet) att tillåtas driva företag, men tillståndet beviljades.

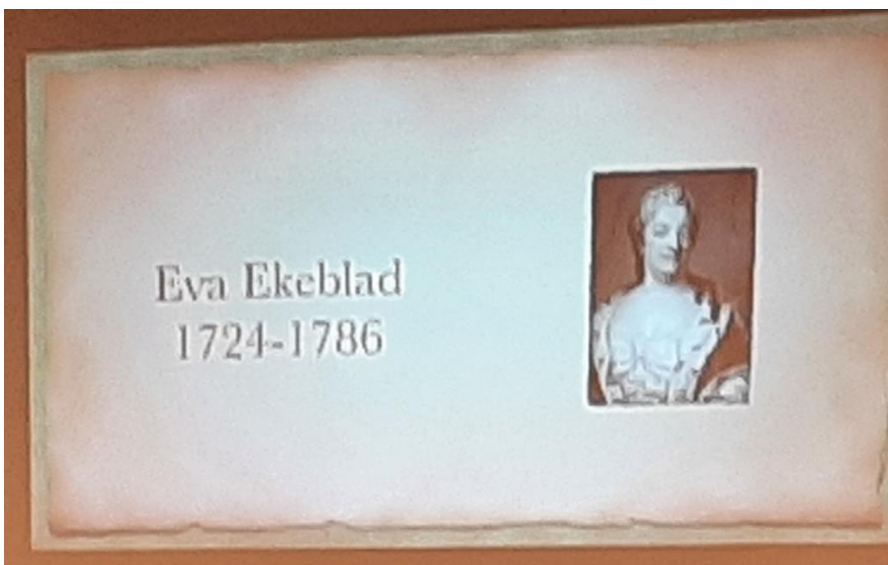
Så blev hon upphovskvinnan till den kända polkagrisen och en av Sveriges första företagskvinnor och kvinnliga entreprenörer.

Amalia har även gett upphov till polkagrisens dag den 20 april.

I hemstaden Gränna står hon idag staty.

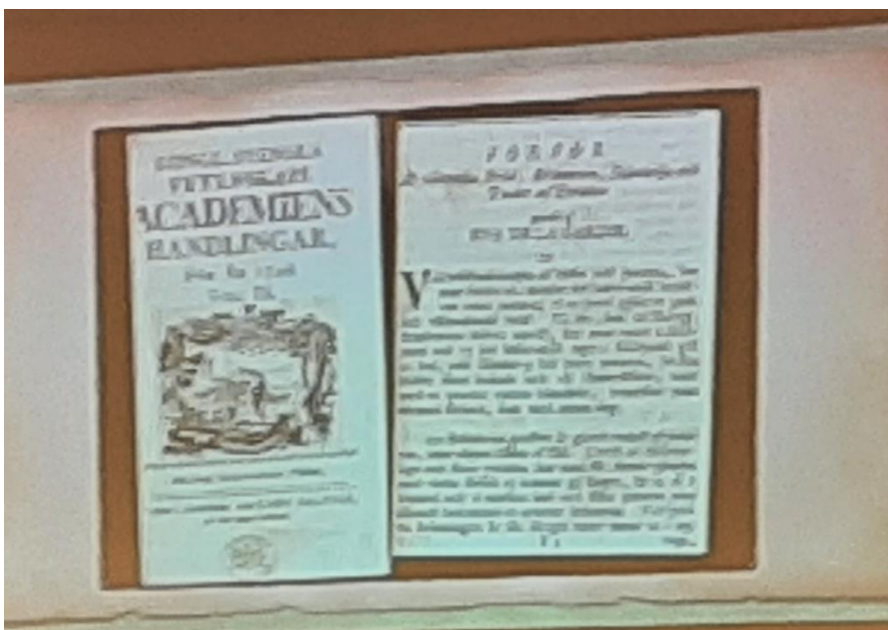
Statyn är skapad av skulptören Lena Lervik.

Den tredje pionjären var grevinnan och vetenskapskvinnan **Eva Ekeblad**, född de la Gardie.

Hon kom att äga och sköta flera gods både genom sin hemgift och genom sitt giftermål.

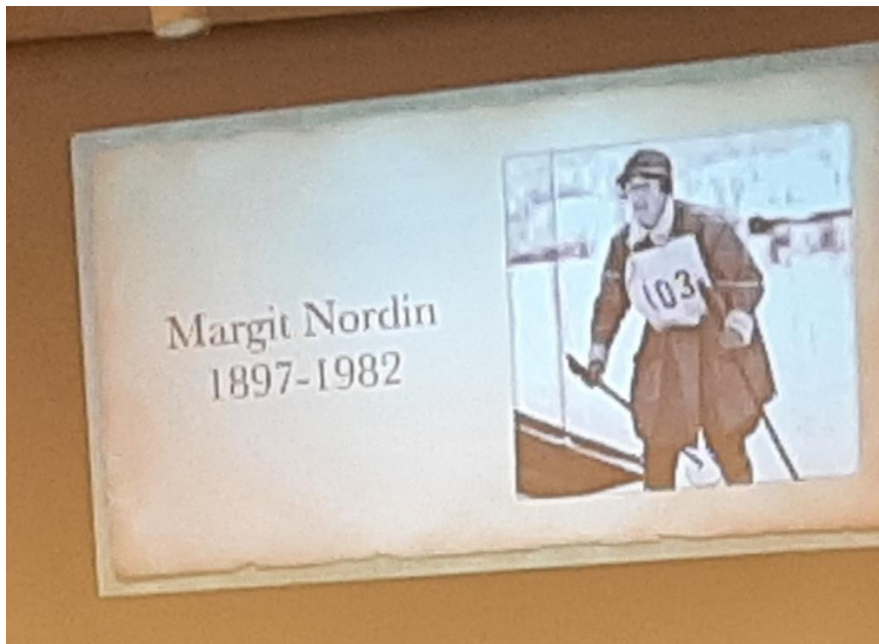
Hon var intresserad av kemiska experiment och gjorde bl a försök att använda potatis till puder, som behövdes för alla peruker vid tiden.

Hon är ändå mest känd för att ha varit den första att beskriva hur man kan göra brännvin av potatis.

I volym IX av Vetenskapsakademien handlingar beskrivs hur brännvinstillverkningen kunde gå till enligt Eva Ekeblads försök.

År 1748 blev hon som första kvinna invald i Kungliga Svenska Vetenskapsakademien.

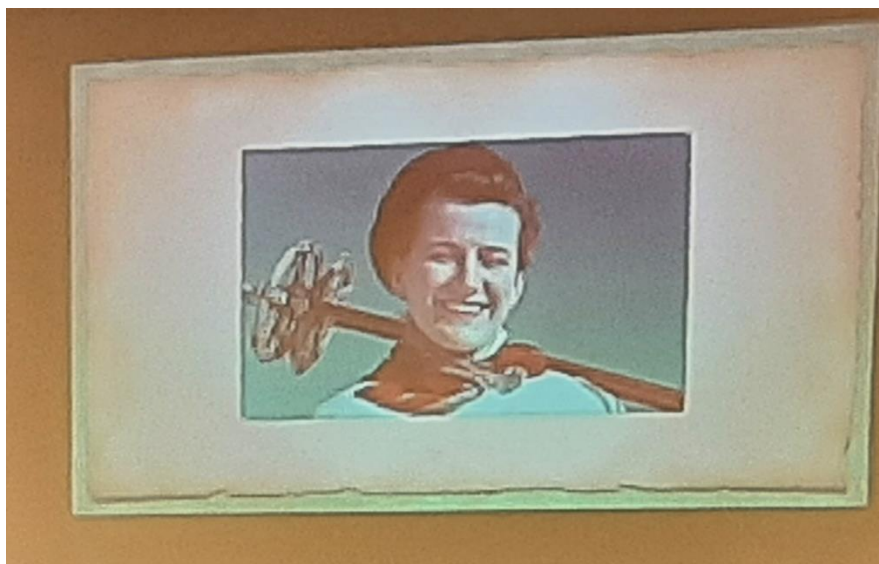

Nästa pionjär i raden var Margit Nordin.

Margit, som var sjukgymnast, åkte militars på skidor till sina patienter.

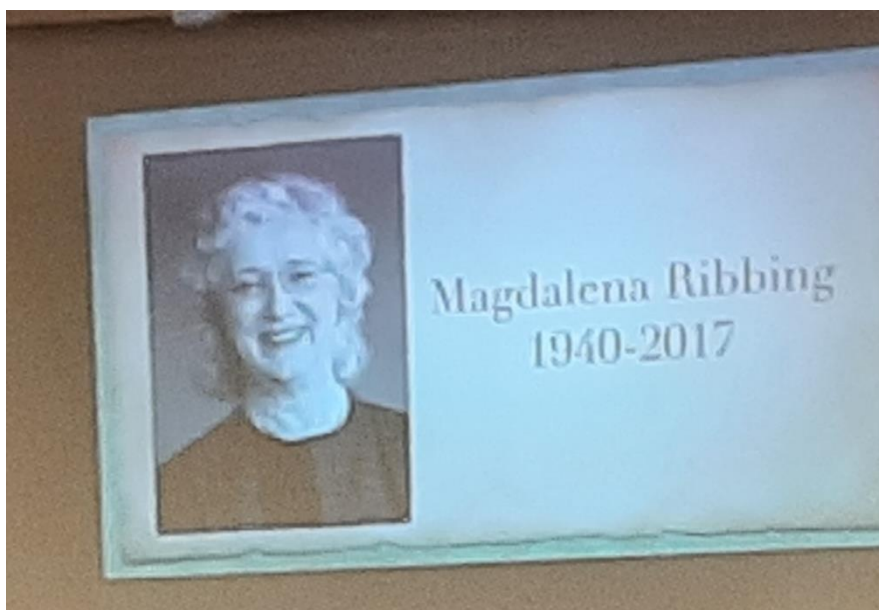
Hon ville testa sin kondition och anmälde sig till Vasaloppet som första kvinna 1923.

Hennes deltagande vållade viss uppståndelse under och efter loppet.

Hon kom sist i loppet efter alla karlarna, men hon kom i mål med stil, eftersom hon hade stannat en bit före mål för att ta ut papiljotterna...

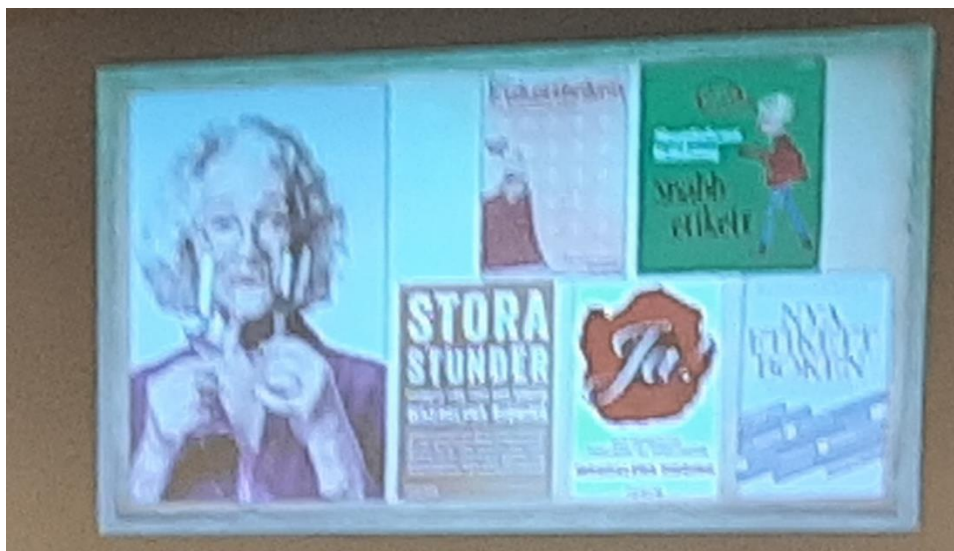
Efter loppet förbjöds kvinnliga deltagare i Vasaloppet, ett förbud som upphörde först 1981.

En pionjär från våra egna dagar var **Magdalena Ribbing**.

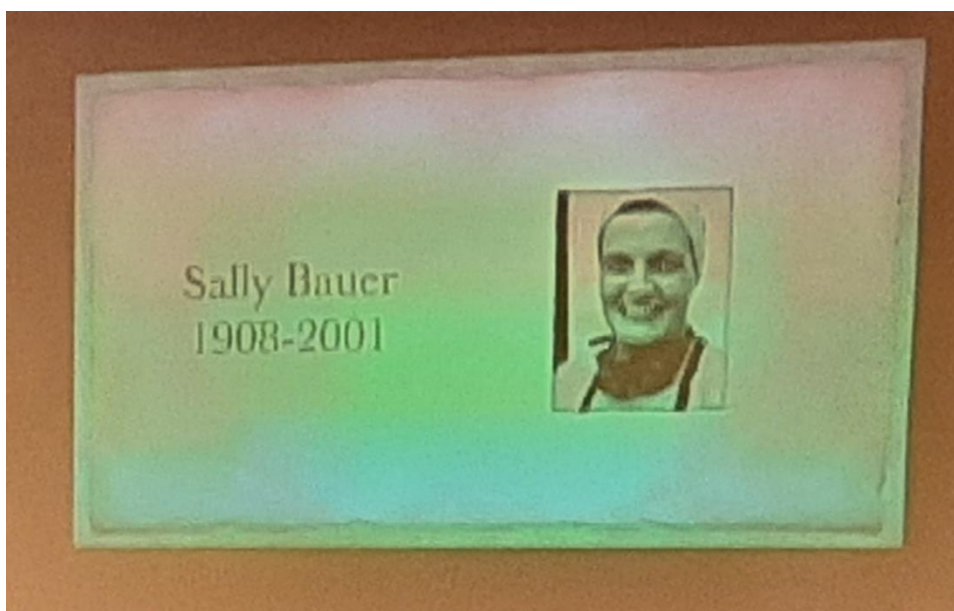
Hon började som politisk reporter på Dagens Nyheter, men insåg att det inte var hennes gebit.

Hon blev i stället redaktör för den populära Namn-och-Nytt-sidan.

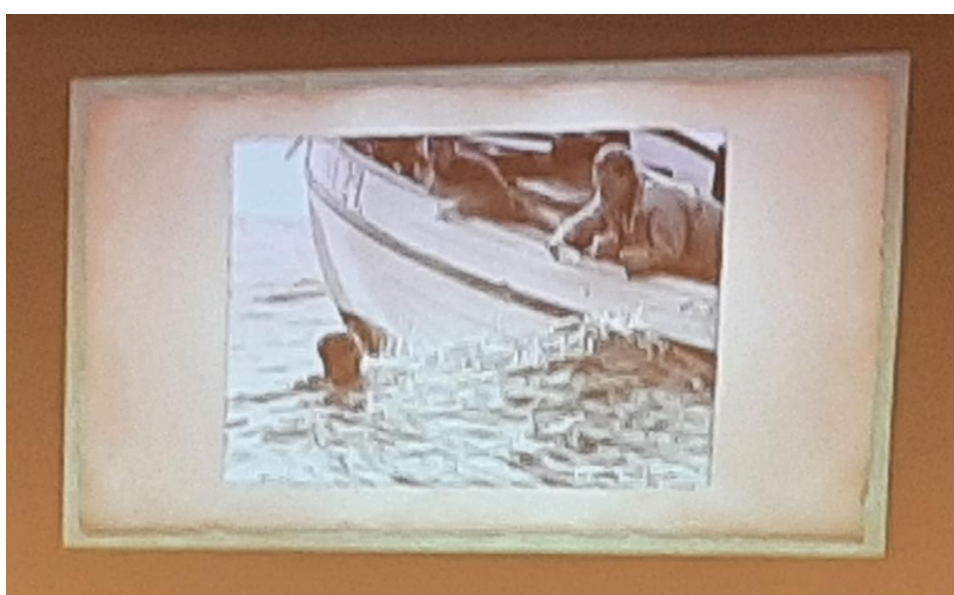
I bilagan *På Stan* i DN hade hon åren 1975–1999 artikelserien "Matpatrullen" och hon hade fram till sin död en spalt i Dagens Nyheters nätupplaga, där hon besvarade frågor om etikettregler, hyfs och stil.

Hon var sin tids mest kända auktoritet i stil- och etikettfrågor i Sverige.

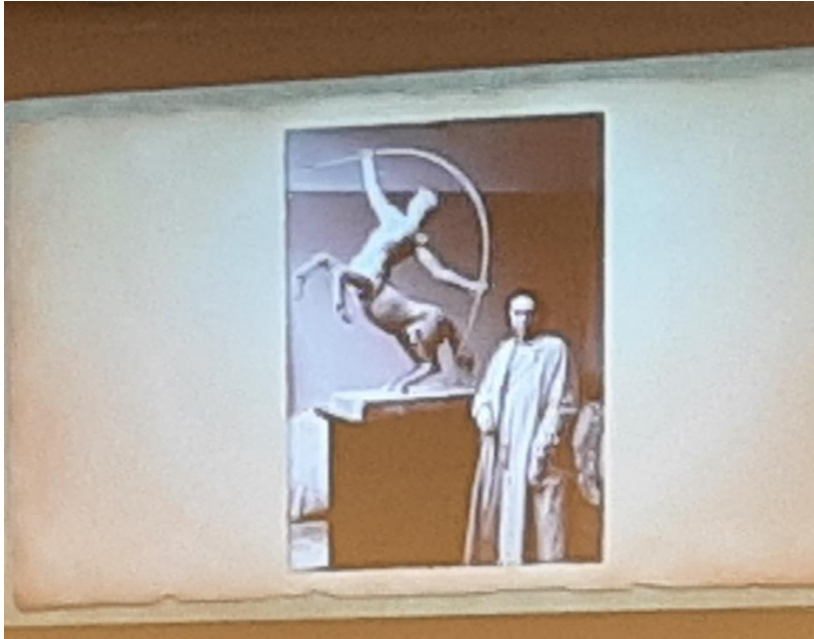

Sally Bauer var en svensk långdistanssimmerska, som blev första kvinnliga skandinav att simma över Engelska kanalen.

Året var 1039 och hon var insmord med ullfett för att hålla värmen under de över 15 timmar hon var i vattnet.

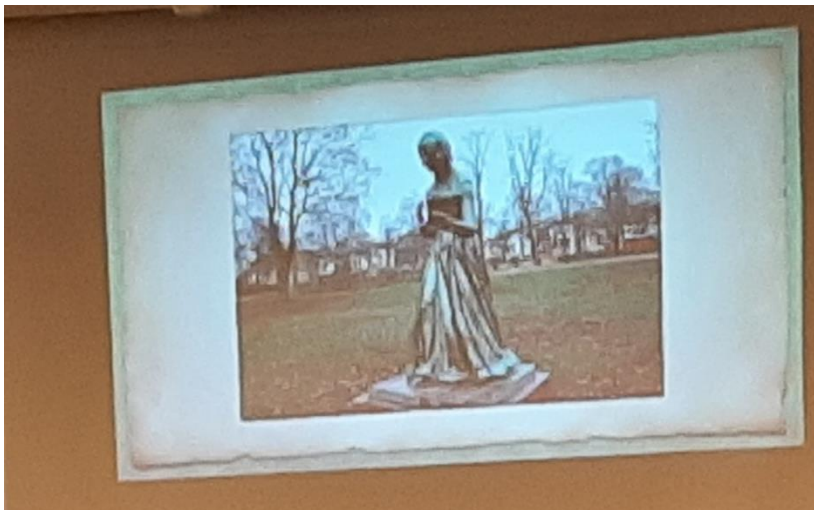

Sally hade redan tidigare gjort ett antal imponerande långsimningar, som den över Kattegatt på 17 timmar och den över Ålands hav på 13 timmar.

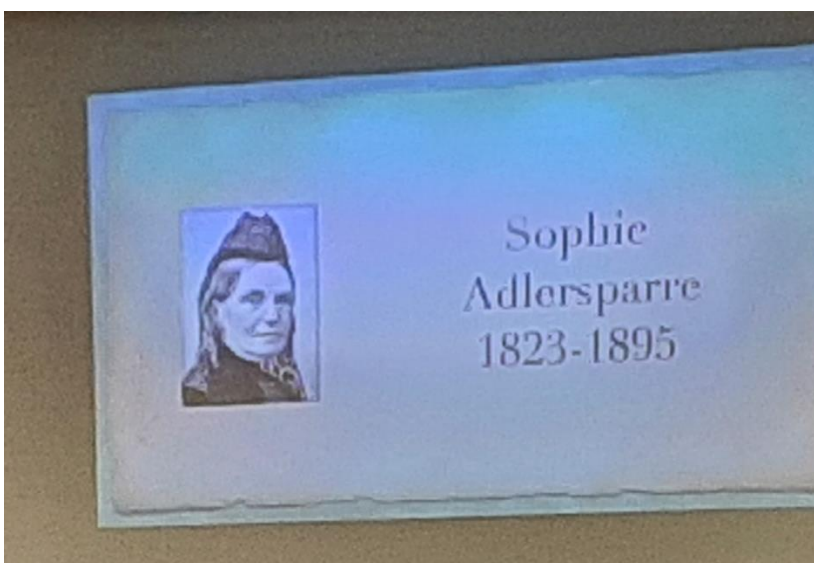
En alltför okänd pionjär är skulptören **Sigrd Fridman** (1879 - 1963), trots att hon finns representerad både på offentliga platser och i Nationalmuseet.

Hennes kanske mest kända verk, Kentauren, som finns på Observatoriekullen syns här i bakgrunden på bilden från ateljén.

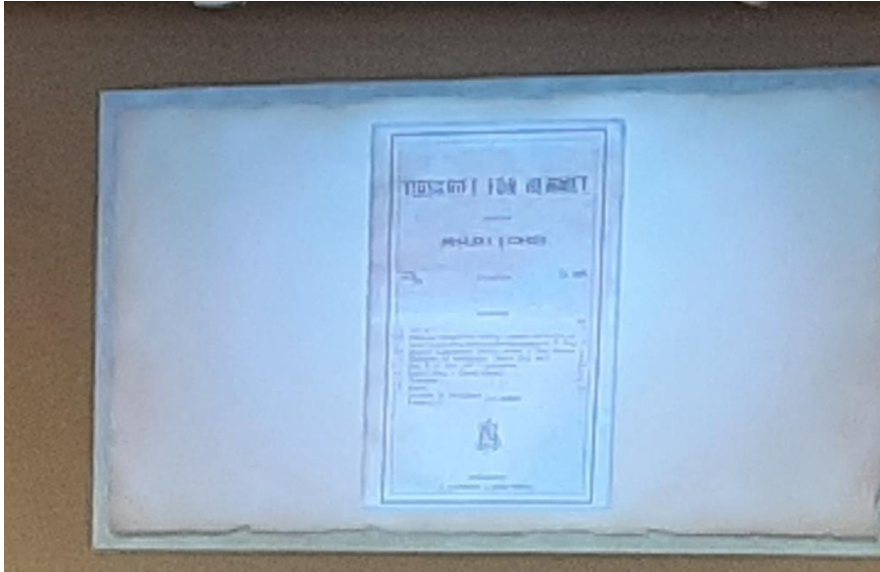
En annan staty i Stockholm av Sigrd Fridman är Fredrika Bremer, som finns i Humlegården.

Det är en ung Fredrika som hon har avbildat, till skillnad från de flesta andra porträtt av kvinnorrättskämpen.

Sophie Adlersparre född Leijonhufvud var näst i tur bland pionjärerna.

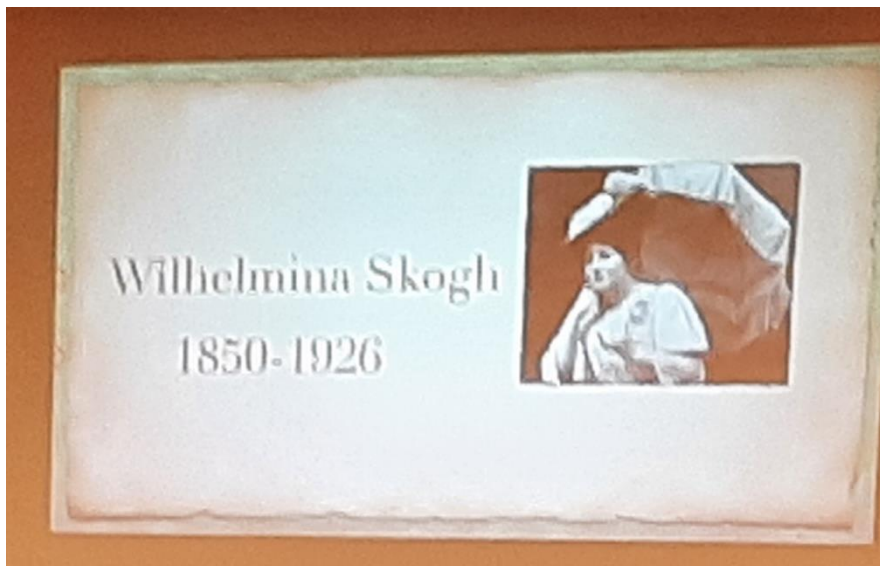
Familjen var en av de förnämsta i landet och redan i barndomen kom Sophie Adlersparre i kontakt med tidens sociala idéströmningar kvinnosaksfrågorna.

Hon var med och startade Nordens första kvinnotidskrift Tidskrift för hemmet 1859.

Fredrika Bremer blev tidigt en av Sophie Adlersparres förebilder och 1884 grundade hon Fredrika Bremerförbundet.

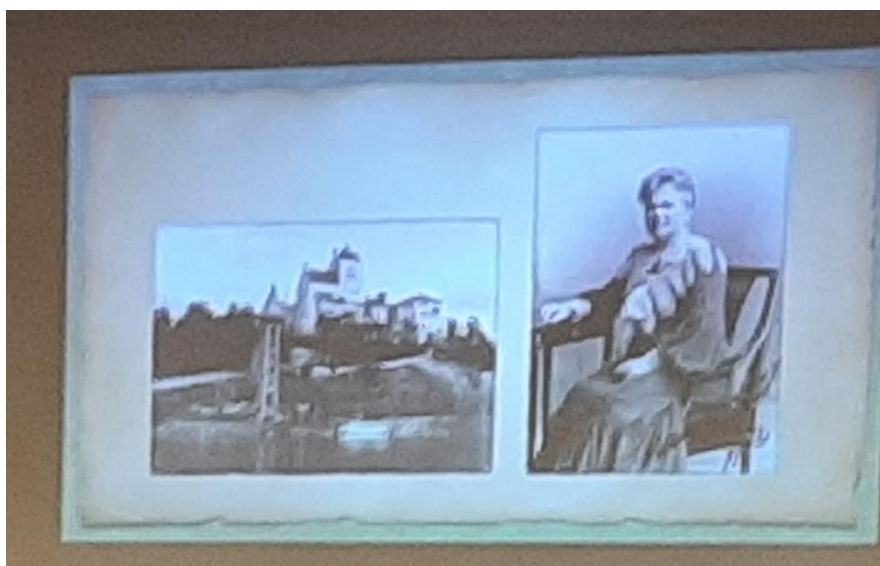
Sophie startade också Handarbetets Vänner (1874) och har fått en gata uppkallad efter sig i Enskededalen.

Dagens sista pionjär var **Wilhelmina Skogh**.

Wilhelmina arbetade sig upp inom hotell- och restaurangbranschen, där hon började som biträde på Strömparterren i Stockholm och sen pigga på Stadshotellet i Gävle.

Hon blev en föregångare i branschen i samband med att det svenska järnvägsnätet byggdes ut i slutet av 1800-talet.

Wilhelmina nådde sin höjdpunkt i yrkeskarriären när hon 1902 utsågs till verkställande direktör för Grand Hôtel i Stockholm.

1910 stod hennes skapelse Villa Foresta (Foresta = skog på italienska) färdig på Lidingö, granne med Millesgården.

Foresta användes först som hennes privatbostad men blev senare den hotell- och konferensanläggning det är idag.

Eva-Karin är en lättsam och fängslande föreläsare.

Det var en spännande kavalkad av fantastiska kvinnor vi bjöds på denna gång.

Eva-Karin avtackades med varma applåder och en chokladask.

Intresset var stort för de olika böcker hon hade tagit med sig för försäljning.

Det var både boken om de kvinnliga pionjärerna och de båda frågesportböckerna "Stockholm Quiz" och "Sverige Quiz" och de hade strykande åtgång.

Försäljningen pågick medan de fina Saintpauliablommorna, som hade prydd borden, lottades ut till ett antal lyckliga vinnare.

Eva-Karin besökte oss på ett uppskattat månadsmöte 18/11 2016 och pratade då om **"Stockholm på trekvart"**. Rapporten finns också under Minnesbilder